

Voorstel aan het dagelijks bestuur

datum DB	14 april 2026
agendapunt	3.3
openbaar	Ja
openbaar vanaf	12 mei 2026
steller/cluster	Maartje De Wit / HWBP
datum DT	23 maart 2026
datum PHO	30 maart 2026
portefeuille(s)	Arnold Jansen / Jeroen Achten
bijlage(n)	1. Ontwerp-Projectbesluit Kwelgeulen (betreft conceptversie en wordt definitief gemaakt voor agendering DB) - Besluit Ontwerp Projectbesluit - Motivering Ontwerp Projectbesluit 2. Ontwerp werkingsgebieden Waterschapsverordening (betreft conceptversie en wordt definitief gemaakt voor agendering DB) - Prospectkaart
zaaknr.	2022-Z11903
documentnr.	WLDOC-391583911-8977

Onderwerp

Ontwerp-Projectbesluit Kwelgeulen voor Gebiedsontwikkeling Baarlo – Hout-Blerick met wijzigingsbesluit werkingsgebieden

Voorstel

- 1.1.1** Instemmen met het voorleggen van het Ontwerp-Projectbesluit voor het in opdracht van Rijkswaterstaat (RWS) uitgevoerde deelproject de Kwelgeulen aan RWS;
1. Het ontwerpbesluit wijziging werkingsgebieden vaststellen.

Relatie met Bestuursprogramma 2023-2027

De Kaderrichtlijn Water (KRW) maakt deel uit van het bestuursprogramma. Het ontwerp-Projectbesluit betreft een uitvoering van het deelproject kwelgeulen in het project Baarlo – Hout-Blerick. Dit deelproject richt zich op het creëren van meer ruimte voor de natuur. Doel is het verbeteren van de ecologische waterkwaliteit en de biodiversiteit zodat wordt voldaan aan de Kaderrichtlijn Water (KRW) uiterlijk in 2027.

Bestuurlijke samenvatting

In 2023 is het Voorkeursalternatief voor de kwelgeulen vastgelegd. Inmiddels is het ontwerp verder uitgewerkt en zijn conditionerende onderzoeken uitgevoerd. Voor realisatie is gekozen voor een Projectbesluit onder de Omgevingswet. Dit Ontwerp-Projectbesluit wordt begin mei ter vaststelling voorgelegd aan RWS. Tevens is een wijziging van de werkingsgebieden van Waterschap Limburg noodzakelijk.

Instemmen met het voorleggen van het Ontwerp-Projectbesluit voor het deelproject de Kwelgeulen binnen de Gebiedsontwikkeling Baarlo – Hout-Blerick aan RWS;

In dit voorstel wordt het Dagelijks Bestuur WL gevraagd om in te stemmen met het voorleggen van het ontwerp projectbesluit aan RWS ter besluitvorming. Het nadere ontwerpproces en de inbreng van de omgevingspartners en stakeholders in de planuitwerkingsfase hebben geleid tot een uitgewerkt definitief ontwerp en ruimtebeslag dat nu door RWS kan worden vastgesteld. Het Ontwerp-Projectbesluit is terug te vinden in bijlage 1.

Het ontwerpbesluit wijziging werkingsgebieden vaststellen.

Parallel aan het Ontwerp Projectbesluit wordt het ontwerp werkingsgebieden Waterschapsverordening (bijlage 2) in procedure gebracht. Zo kunnen het juiste beheer en bescherming gewaarborgd worden. Het Dagelijks Bestuur wordt gevraagd het ontwerpbesluit wijziging werkingsgebieden vast te stellen.

De aanleg van de kwelgeulen heeft een samenhang met het beekherstel Kwistbeek, aangezien één van de kwelgeulen op de Kwistbeek zal afwateren.

Beoogd effect

De doelstelling van de KRW is het verbeteren van het leefgebied voor inheemse planten en dieren, waardoor de ecologische waterkwaliteit verbetert en de biodiversiteit toeneemt. Het Ontwerp Projectbesluit maakt de ontwikkeling van kwelgeulen bij Baarlo – Hout-Blerick mogelijk. Op verzoek van RWS realiseert Waterschap Limburg binnen de gebiedsontwikkeling Baarlo Hout-Blerick de aanleg van de kwelgeulen. De maatregelen moeten uiterlijk op 31 december 2027 zijn uitgevoerd, zodat per 2028 aan de KRW-criteria wordt voldaan.

Kwelgeulen zijn geulen die worden gevoed door kwelwater – grondwater dat uit hoger gelegen gebieden of terrassen, en soms uit de rivier zelf, naar de uiterwaarden stroomt. Ondiepe kwelgeulen langs terrasranden met kwalitatief goed grondwater zorgen voor een bijzondere waterkwaliteit en bieden leefruimte aan unieke flora en fauna. Daarmee leveren de kwelgeulen bij Baarlo – Hout-Blerick een waardevolle bijdrage aan het behalen van de ecologische doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water.

Duurzaamheid

Dit Projectbesluit bevat maatregelen om de ecologische waterkwaliteit en de biodiversiteit te verbeteren.

- **Refuse:** Indien het project niet wordt uitgevoerd worden de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) niet behaald ten aanzien van KRW-lichaam Zandmaas.
- **Reduce en Reuse:** Door vrijkomende materialen (grond) zoveel mogelijk te hergebruiken in het projectgebied van zowel Kwelgeulen als dijk zijn per saldo minder rijbewegingen met de vrachtauto nodig en worden ook kosten bespaard.
- **Rewild:** Wordt bereikt door het aanleggen van de kwelgeulen.
- **Redesign:** Niet van toepassing op dit project.

Argumenten

In deze paragraaf staan de argumenten gekoppeld aan de voorstellen.

1.1.2 Instemmen met het voorleggen van het Ontwerp-Projectbesluit voor het in opdracht van Rijkswaterstaat (RWS) uitgevoerde deelproject de Kwelgeulen aan RWS;

1. Het ontwerpbesluit wijziging werkingsgebieden vaststellen.

1.1: De keuze voor een Projectbesluit (in plaats van een vergunning van WL) sluit aan bij de procedures voor de andere onderdelen van gebiedsontwikkeling Baarlo – Hout-Blerick. Ook voor de Kwistbeek en de dijkverlegging -/versterking is gekozen voor een projectbesluit. Hierdoor is sprake van een herkenbare procedure voor de omgeving. Bijkomend voordeel is dat de Raad van State volgens de wet binnen zes maanden na ontvangst van het verweerschrift uitspraak moet doen. Hoewel die deadline meestal niet wordt gehaald, zal de uitspraak naar verwachting sneller worden gedaan in geval van een projectbesluit dan in geval van een vergunning.

1.2: De inhoud van het Projectbesluit is tot stand gekomen na zorgvuldige reviews van het projectteam en collega's van beheer en onderhoud. Daarnaast hebben de bij de gebiedsontwikkeling betrokken bevoegde gezagen op meerdere momenten meegekeken met de inhoud van het Projectbesluit en de onderliggende onderzoeken. Daarmee is de kwaliteit en draagvlak van het Projectbesluit geborgd.

2.1: De maatregelen in het Projectbesluit (voor zover het gaat over waterstaatswerken in beheer bij waterschap) moeten worden beschermd door middel van aanpassing van de bestaande werkingsgebieden in de Waterschapsverordening. Daarom is een besluit wijziging werkingsgebieden noodzakelijk. Het besluit wijziging werkingsgebieden wordt genomen door het Dagelijks Bestuur waarbij de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4. van de Algemene wet bestuursrecht wordt gevolgd.

2.2: Het ontwerpbesluit wijziging werkingsgebieden gemaakt op basis van het definitief ontwerp dat is bijgevoegd bij het ontwerp Projectbesluit. Na het aanleggen van de kwelgeulen wordt het leggerwijzigingsbesluit opgesteld (vastlegging definitieve ligging/vorm/afmeting en constructie van de kwelgeulen). Dit leggerwijzigingsbesluit wordt gebaseerd op het door de aannemer geoptimaliseerde en gerealiseerde uitvoeringsontwerp.

Integriteitsaspecten

Ten aanzien van integriteit zijn verschillende criteria beoordeeld (ontleend aan de Gedragscode openbaar bestuur) en is de conclusie dat we conform die criteria handelen. De criteria waar we op getoetst hebben zijn:

- verantwoordelijkheid en legitimiteit;
- transparantie;
- behoorlijke contacten met burgers;
- zorgvuldigheid;
- toepassing wettelijke aanbestedingsregels en vigerend inkoopbeleid.

Als Waterschap Limburg hebben wij de verantwoordelijkheid om binnen het wettelijk handelingskader de Gebiedsontwikkeling Baarlo – Hout-Blerick uit te voeren. De plannen zijn opgesteld conform de Omgevingswet, waarmee de verantwoordelijkheid en legitimiteit is geborgd. Het waterschap ziet toe op een zorgvuldig en transparant (besluitvorming)proces. Hierbij wordt

zoveel als mogelijk rekening gehouden met belanghebbenden en worden de genomen besluiten nader toegelicht.

Risico's

Er heeft een risicoanalyse plaatsgevonden waarbij verschillende risico's zijn geïdentificeerd en vastgelegd in een risicodossier. Hieronder zijn, in willekeurige volgorde, de meest relevante risico's opgenomen:

1. **Zienswijzen op het Ontwerp-Projectbesluit.** Het is mogelijk dat ingediende zienswijzen leiden tot aanpassingen van het ontwerp. Door vroegtijdige participatie is dit risico beperkt, maar niet uitgesloten. Aanpassingen aan het definitief ontwerp kunnen leiden tot vertraging in de verdere ontwerpuitwerking, planprocedure en aanbesteding. Hierdoor bestaat het risico dat de KRW-deadline van 2027 niet wordt gehaald.
2. **Tijdige grondverwerving.** De inzet is gericht op het bereiken van minnelijke overeenstemming met grondeigenaren vóór 2027. Het participatieproces is vroegtijdig gestart en waar mogelijk is rekening gehouden met wensen van betrokkenen. Voor de meest risicovolle grondverwervingsdossiers is, in samenwerking met de projectpartners en de afdeling grondverwerving, een strategie opgesteld. Indien geen minnelijke overeenstemming wordt bereikt en onteigening noodzakelijk is, bestaat het risico dat de KRW-doelstelling voor 2027 niet wordt gehaald.
3. **Hergebruik grond.** De kans bestaat dat de mogelijkheid om grond te hergebruiken beperkt wordt vanwege vervuiling van de grond (Arseen). Het uitgevoerde indicatief bodemonderzoek wordt mogelijk door ILT niet geaccepteerd met als gevolg dat er aanvullende onderzoeken uitgevoerd moeten worden.

Consequenties Informatievoorziening

Bij alle vormen van bestuurlijke samenwerking schenken we bij het maken van de afspraken nadrukkelijk aandacht aan het overdragen van de gerealiseerde projectresultaten naar de beheerorganisaties van de betrokken ketenpartners. De consequenties voor de informatievoorziening worden in beeld gebracht in overleg met afdeling IDT. Daarbij ligt de nadruk op het duurzaam borgen van alle documentatie, correspondentie en publicaties met betrekking tot de samenwerking, de gemaakte afspraken en de voortgang in alle fasen van de projecten, in het zaakstelsel Sharepoint GoverMaxx van WL. Ook alle stukken omtrent het projectbesluit en de wijziging werkingsgebieden worden opgeslagen in het zaakstelsel.

De wijziging van de werkingsgebieden wordt volgens afspraak tijdig doorgegeven aan het Dataloket van WL middels een 'verzoek tot verwerken werkingsgebieden'.

Financiële consequenties

Voorafgaand aan de planuitwerkingsfase is een bestuursovereenkomst (BOK) gesloten tussen de partners. In deze BOK zijn afspraken gemaakt over (o.a.) de financiering van de Maatregelen. Voor de Maatregel Kwelgeulen is het totale budget (in Addendum 1 opgehoogd naar) € 9,8 mln, waarvan planuitwerkingsfase € 1,4 mln en realisatiefase € 8,4 mln. De nieuwe prognose voor de planuitwerkingsfase bedraagt € 2,6 mln, dus deze fase kent een tekort van € 1,2 mln. In geval dat RWS het totale budget van RWS gelijk houdt resteert er een lager budget voor de realisatiefase. Ook de nieuwe raming van de realisatiefase (bij het DO) is hoger dan de eerdere raming waarop het budget is gebaseerd. Als beheersmaatregel zijn daarom 2 van de 5 kwelgeulen als 'optioneel'

opgenomen in de aanbestedingsdocumenten. RWS moet in de komende periode aangeven in hoeverre er bereidheid is om eventueel extra realisatiebudget in te zetten, danwel scope te verkleinen om binnen budget te blijven.

	Huidig budget	Nieuwe prognose	Vershil
Planuitwerkingsfase	€1,4	€2,6	- €1.2
Realisatie fase	€8,4	€10,9	- €2.5
Totaal	€9,8	€13,5	- €3.6

Vervolg

Na de DB-vergadering op 14 april wordt het Ontwerp-Projectbesluit voor het deelproject de Kwelgeulen aansluitend ter besluitvorming beschikbaar gesteld aan RWS. Na instemming met vrijgave aan RWS zal de publicatie van het ontwerp-projectbesluit verder voorbereid worden. Tegelijkertijd wordt de publicatie van het ontwerpbesluit wijziging werkingsgebieden voorbereid.

- Publicatie op 12 mei.
- Start terinzagelegging (6 weken) tot 23 juni.
- De zienswijzen worden beoordeeld en beantwoord.
- Met de beoordeling worden mogelijk de ontwerpbesluiten aangepast of aangevuld.

Verwacht wordt dat het definitieve Projectbesluit in november 2026 kan worden gepubliceerd, gelijktijdig met het besluit wijziging werkingsgebieden.

De aanbesteding is gestart in maart 2026, voorlopige gunning is voorzien voor oktober 2026. Begin 2027 start de uitvoering van de kwelgeulen. De planning is afgestemd op de uiterste realisatiedatum van 31 december 2027 in het kader van de KRW-deadline.

Communicatie

Na het nemen van het besluit door het DB wordt het ontwerp projectbesluit door de HID van RWS vastgesteld en in de Staatscourant gepubliceerd. Het ontwerpbesluit wijziging werkingsgebieden wordt gepubliceerd in het Waterschapsblad. Naast dat het Ontwerpprojectbesluit en het Ontwerp besluit wijziging werkingsgebieden door het DB in het Waterschapsblad wordt gepubliceerd, wordt door het project ook de publicatie breed gecommuniceerd via de mediakanalen (o.a. social media, website, nieuwsbrief, advertenties). Verder wordt aan het begin van deze terinzagelegging een inloopbijeenkomst georganiseerd, waar belanghebbenden terecht kunnen met vragen.

Bijlage

1. Ontwerp-Projectbesluit Kwelgeulen (betreft conceptversie en wordt definitief gemaakt voor agendering DB)
 - Besluit Ontwerp Projectbesluit
 - Motivering Ontwerp Projectbesluit
2. Ontwerp werkingsgebieden Waterschapsverordening (betreft conceptversie en wordt definitief gemaakt voor agendering DB)
 - Prospectkaart

De secretaris-directeur,

ir. E.J.M. Keulers MMO